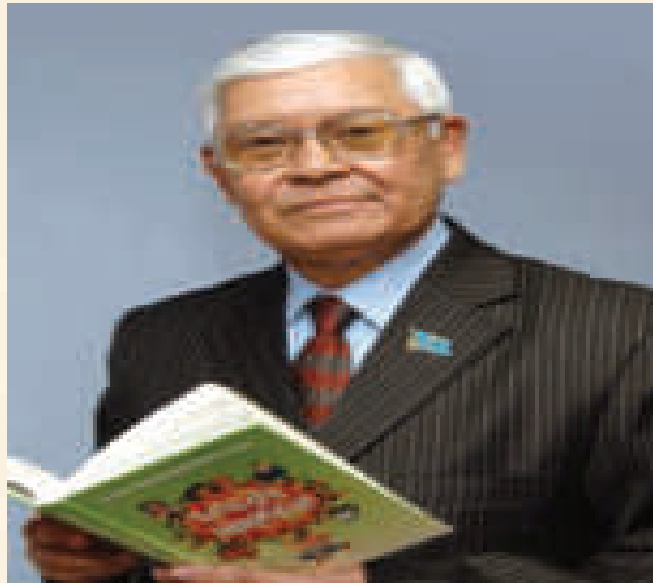

«Арқалық қаласындағы орталықтандырылған кітапхана жүйесі»ММ

Әдістеме-библиография бөлімі

Ұлтын сүйіп, ұрпақ тәрбиесін ойлаған

этнограф, журналист-жазушы, ақын, әдебиетші-ғалым, сатирик

Сейіт Кенжеахметұлы – 85 жыл

(1939-2011)

Библиографиялық көрсеткіш

«Арқалық қаласындағы орталықтандырылған кітапхана жүйесі»ММ

Әдістеме-библиография бөлімі

Ұлтын сүйіп, ұрпақ тәрбиесін ойлаған

этнограф, журналист-жазушы, ақын, әдебиетші-ғалым, сатирик

Сейіт Кенжеахметұлы – 85 жыл

(1939-2011)

Библиографиялық көрсеткіш

Арқалық қаласы, 2024 жыл

ӘОЖ 011

КБЖ 91

Ұ 47

Құрасты., компьют. терген: С. М. Көшкінбай
Жауапты ред.: Д. Е. Құсайын

Құрастырушы: С. М. Көшкінбай
Шығарылымға жауапты: Д. Е. Құсайын
Мұқабаны безендірген: С. М. Көшкінбай
Редактор: Д. Е. Құсайын

Ұлтын сүйіп, ұрпақ тәрбиесін ойлаған [Мәтін] этнограф, журналист-жазушы, ақын, әдебиетші-ғалым, сатирик Сейіт Кенжеахметұлының туғанына 85 жыл толуына арналған) : Библиографиялық көрсеткіш /«Арқалық қаласындағы орталықтандырылған кітапхана жүйесі» ММ Әдістеме–библиография бөлімі ; [құраст.; С. М. Көшкінбай; шығарылымға жауапты Д. Е. Құсайын; ред. Д. Е. Құсайын]. – Арқалық : [б.б.], 2024. – 56 б. : сурет. – қазақ тілінде.

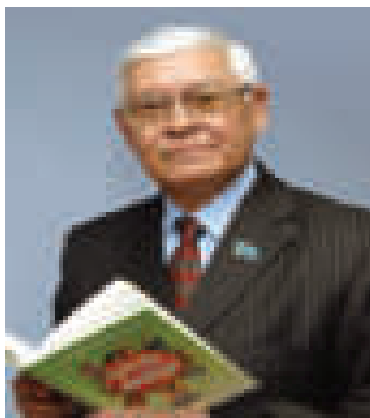
Әдістеме – библиография бөлімі этнограф, журналист-жазушы, ақын, әдебиетші-ғалым, сатирик Сейіт Кенжеахметұлының туғанына 85 жыл толуына арнап көрсеткіш дайындады. Көрсеткіште Сейіт Кенжеахметұлының өмірі туралы, сондай-ақ шығармашылық жолы жайында мағлұматтар берілген.

©Арқалық қаласының орталықтандырылған кітапхана жүйесі,
әдістеме-библиография бөлімі

Құрастырушыдан

Бәрімізге мәлім біздің халқымыз осынау өнер сарбаздарын жақсы көреді. Себебі жанға да, тәнге де күлкіден артық ем жоқ. Арғы бергі тарихта біздің шешендік өнерімізбен бірге туысқан, поэзия мен ауылдас өнер осы күлкі сықақ өнері. Біздің қағаз, қалам, хатқа жүйрік емес кезімізден ауыздан ауызға тарап, көп жасап келе жатқан өнер де осы. Осы өнердің туын көтеріп, өзіндік қолтаңбасымен дараланған, сан өнердің сарбазы, Торғай өңірінің бүгінгі мәдени-рухани өміріндегі темірқазығы Сейіт Кенжеахметұлының 85 жылдық мерейтойына орай Арқалық қаласындағы орталықтандырылған кітапханасының әдістеме-библиография бөлімі «Ұлтын сүйіп, ұрпақ тәрбиесін ойлаған» атты библиографиялық көрсеткішін ұсынады. Көрсеткіш мәдениет қызметкерлеріне, көпшілік оқырман қауымға арналады. Негізгі мақсат жас өскінді жазушының шығармашылығымен таныстыра отырып, өмірге бейімдеу, жан-жақты көзқарасын қалыптастыру, өз ұлтының әдебиетіне деген сүйіспеншілігін арттыру десек қателеспейтін шығармыз. Себебі біз көрсеткішке жазушының балалық шақ балдәуренінен бастап, алғашқы шығармаларын, одан алған әсерлерін, қайсы бір өлең-әңгімелерінің туу тарихын, басылымдарда жарық көрген мақалаларын, өмір жолын, небір қызықты сәттерін жазушының өз ауызынан естіп, жазып алып ұсындық. Көрсеткіште «Өнегелі өрісі кең», «Сейіті бар, Торғайдың» педагогикалық және қоғамдық қызметтері, «Сан өнердің сарбазы» өмірі мен шығармашылығы, «Сатираның уытты тілімен» ақын айтқан уытты өткір әзілдері, «Көрікті ойдың – көркем сөздері» бөліміне қаламдас жолдастарының жерлес ақын-жазушылардың, аға-інілердің, замандастарының айтқан лебіздері мен арнау өлеңдері, «Есімдер көрсеткіші», «Бірлесіп жазған авторлардың есімдер көрсеткіші» топтастырылған. Сонымен қатар, бұл көрсеткіште жалпы 140 библиографиялық жазбалар, кітапхана қорында бар материалдармен қамтылған. Сондай – ақ рухани байлығымыздың тұма көзі – кітапты насихаттауды төл міндетіне балайтын әрбір кітапханашылар, оқырмандар үшін бұл көрсеткіш жергілікті өңірге танымал қаламгерлердің мерейтойлық мерекелерін еске алып, оқырман мен қаламгер арасындағы алтын көпірдің орныға түсуіне бір мысқал болса да дәнекер бола ма деген ізгі ниет. Әдебиетті талантты тұлғалар жасайды демекші келер ұрпақ үшін жасалған бұл көрсеткіш әр оқырманның көңілінен табылар деген зор сенімдеміз. Бұл көрсеткіш барлық оқырман қауымға арналады.

Өнегелі өрісі кең

Сейіт Кенжеахметұлы - 1939 жылы 12 қаңтарда Қостанай облысы, Жангелдин ауданы, Қызбел аймағындағы «Сарықопа» деген жерде туған. Қазақ мемлекеттік ауыл шаруашылығы институтында оқыған. Кейін ҚазМУ-дің журналистика факультетін бітірген. Еңбек жолын аудандық «Жаңа өмір» газетінің бөлім меңгерушілігінен бастаған. 1966-1977 жылдары Қостанай, Торғай облыстық газеттерінде әдеби қызметкер, бөлім меңгерушісі, жауапты хатшы болып істеді. 1977-1989 жылдары Қазақстан Жазушылар одағының Торғай облысындағы кеңесшісі, 1989-2002 жылдары Торғай облыстық «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы әрі Ы.Алтынсарин атындағы Арқалық педагогика институтында доцент, кафедра меңгерушісі болып қызмет атқарды, қазақ әдебиеті тарихынан дәріс оқыды. 1990-1995 жылдарда Торғай облыстық «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы міндетін қоса атқарды. 2003 жылдан Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті жанындағы «Отырар кітапханасы» Ғылыми-зерттеу орталығында аға ғылыми қызметкер, жетекші ғылыми қызметкер болды. Қазір Ы.Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институт ректорының кеңесшісі әрі осындағы ғылыми-зерттеу орталығының аға ғылыми қызметкері. Әдебиетте алғашқы қадамын сатиралық өлеңдер мен мысалдар жазудан бастаған. Тұңғыш туындылары 1957 жылдан бастап «Лениншіл жас» (қазіргі «Жас Алаш»), «Егемен Қазақстан», «Қазақ әдебиеті» газеттерінде, «Ара», «Мәдениет және тұрмыс» («Парасат»), «Қазақстан әйелдері» журналдарында жариялайды. Әзіл-сықақ әңгімелерімен бірге шағын интермедиялар жазды. Оның интермедиялары «Тамаша» ойын-сауық отауында 30 жыл бойы қойылып келеді. Этнографиялық-танымдық еңбектері үшін «Ана тілі» газетінің «Ана тілінің саңлағы» құрметті атағын алды (1992). «Жеті қазына» атты 4 кітаптан тұратын ұлт мәдениетіне арналған ғылыми еңбегі үшін Қостанай облысы меценаттарының «Қазына» атты сыйлығын алды (2002). «Қазақ халқының салт-дәстүрлері» (2004-2007), «Қазақтың дархан дастарханы» (2006-2007) атты көлемді энциклопедиялық еңбектері қазақ, орыс, ағылшын, қытай, түрік, Әзірбайжан, т.б. тілдерде басылып шықты. «Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті» деп аталатын этнографиялық танымдық еңбегі 2006, 2007 жылдары Мәскеуде өткен әлемдік кітап баспаларының көрмесінде 2 рет үшінші дәрежелі диплом мен бағалы сыйлыққа ие болды. Соңғы аталған үш жинақ шетел баспаларында да басылып шықты және әлемнің 30-дай астам

мемлекеттерге тарады. Қазақтың мысал әңгімелері мен өлеңдерін құрастырып, 1981 жылы «Жалын» баспасынан бастырып шығарды. С.Олейник, С.Михалков, Ә.Несин, И.Крылов, т.б. ақын-жазушылардың шығармаларын аударған. Торғай және Арқалық қалаларының Құрметті азаматы (1989), ҚР Білім беру ісінің құрметті қызметкері (2002), Қаз ССР Халық ағарту ісінің үздік қызметкері (1991), ҚР Құрмет Грамотасымен марапатталған.

Сейіті бар, Торғайдың!

Торғай даласында «Қызбел» деп аталатын қыратты, шұрайлы жері бар. Одан төмен ен дала алып жатқан айнадай айдынды, ну қамысты, шүйгін, шұбырған аңы, шұбалған құсына сан жетпейтін, балығы тайдай тулаған, бақасы қойдай шулаған, сағасынан мөлдір суы кетпеген, жағасынан елі кетпеген «Сарықопа» атты көлі бар. Осы жерде қазақ сатирасының көрнекті өкілі, этнограф, журналист-жазушы, ақын, әдебиетші-ғалым Сейіт Кенжеахметұлы 1939 жылы 12 қаңтарда дүниеге келген. Балалық балдәурен шағы Ұлы Отан соғысымен тұспалдас келген ақын еркеліктің не екенін білмей, еңбекпен ерте есейді. Жастайынан білімге құштар, зейінді Сейіт Кенжеахметұлы мектепте әдебиет, тарих және сурет пәндерін жақсы меңгерді. Мектептен соң еңбек жолын мұғалімдіктен бастаған ол Ы.Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институтында қазақ әдебиеті, тарихтан дәріс берді, әрі кафедра меңгерушісі болып жұмыс істеді. Ұлт мәдениетін оқытатын жеке мектеп ашты. Жазықсыз көз жұмған ХІХ-ХХ ғасырлар басындағы қазақ зиялыларын зерттеп тауып оны жастарға оқытты. Ал аудандық мәдениет бөлімінің халық театрында режиссер боп істеген кезде актерлік шеберлігінде ол өз жанынан шығарған балаң жырларында қосты. Сөйтіп «Талантты талап ұштайды» дегендей осы бір тірлік оның әдеби өмірінің бастауы болса керек. Сырттай ҚазМУ-дің журналист мамандығын меңгерген ол аудандық «Жаңа өмір», облыстық «Коммунизм таңы», «Торғай таңы» газеттерінде бөлім меңгерушісі, жауапты хатшы қызметтерін атқарды. Оның қаламынан туған мақалалар оқырмандар назарына ілігіп, өзінің кәсіби журналист екенін танытып әрі әдеби өмірге шындап араласуға мүмкіндік туды. Ақындық қабілет қанына ана сүтімен дарыса керек. Анасы Салима ескішіді, жаңашада білімді әдебиетті терең түсінетін ақын адам болған. Бұған ақынның анасы жазған тарихи, діни қолжазбаларымен «Шәкір-Шәкірат» хикаясының қолжазбасы толық дәлел бола алады. Сондай-ақ жастайынан Торғай ақындары мен шешендерінің жүйелі сөздері мен жүйрік ойларын халық ауыз әдебиетінің озық үлгілерін көкейіне жаттап, зерделеп өскен талапты жас өсе келе сол жолды қуып, балалықтан даналыққа қадам басты. Ақынның өмірбаянын қарап отысаңыз, оның бабасы 1922 жылы жұтта, атасы 1932 жылы аштықта, әкесі 1942 жылы Ұлы Отан соғысында қаза болып, жетім жетіктің ащы дәмін татып өскенін білеміз. «Ащы өмір талантты оятады» демекші, бала кезден сөз қадірін сезініп, біліп өскен ақынның шығармаларында әр сөзінде қызу бар, әр сөз де оқ бар, әр сөзде жауын бар, жүректің лүпілі бар. Оның алғашқы сатиралық өлеңдері мен мысалдары 1957 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін

республикалық, еларалық газет-журналдарда үздіксіз жарияланып келеді. Сондай –ақ әзіл-сықақ әңгімелері мен шағын интермедиялары «тамаша» ойын-сауық отауында 30 жылдан астам уақыт бойы қойылып келеді. Туған жер топырағынан нәр алып, ана сүтімен қалыптасқан талант Сейіт Кенжеахметұлы бүгінде республикамызға танылған сатирик жазушы. Ұлтымыздың ұлылығын әспеген жазушының шығармалары оқырманын еркісіз өзіне тартып қызықтырады. Өйткені оның шығармаларында әлеуметтік мәселелерді өткір қозғайды, өмірлік адами тақырыптар терең жан-жақты сөз етіледі, кейіпкерлердің өмір тағдыры мен рухани кескін келбеті өмір сүрген заманының уақыт сырына қарай суреттеледі. Бастауында ақын-сатирик еді. Бүгінде этнограф ғалым. Ол тек қазақтың мәдениетін, тілін, діні мен салт-дәстүр ерекшеліктерін ғана емес басқа да ұлттардың, тіпті кейбір этникалық топтардың діни ғұрыпын, салтын жан-жақты зерттеген ғалым. Оның «Қазақ халқының салт-дәстүрлері», «Қазақтың дархан дәстүрлері», «Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті» атты этнографиялық танымдық еңбектері ұлт мәдениетін зерттеуінің жемісі. Шығармалары қазақ, орыс, ағылшын, қытай, қырғыз, түрік, араб, әзербайжан тілдеріне аударылған. Бұл шығармалары жоғары бағаланып, әлемнің 40-қа жуық мемлекеттеріне тараған. Аударма саласында да жемісті еңбек атқарды. Ол Ә. Несин, Л. Ленч, С. Олейник, С. Михалковтың шығармаларын қазақ тілінде тәржім алады. Жарты ғасыр ізденісінің нәтижесінде, қаламы құнарлы қаламгер халқына 32-ден астам туындысын ұсынды. Ұлт мәдениеті мен салт-дәстүріне арналған этнографиялық танымдық шығармалары мектеп оқулықтарына енген. Бар білігін, бар талант-дарынын жас ұрпаққа арнаған Сейіт Кенжеахметұлына ҚР «Халыққа білім беру ісінің құрметті қызметкері» (2022), ҚазССР «Халық ағарту ісінің үздік қызметкері» (1991), атақтары берілді. Этнографиялық танымдық еңбектері үшін «Ана тілінің саңлағы» (1992) құрметті атағы, «Жеті қазына» атты үш кітаптан тұратын ұлт мәдениетіне арналған ғылыми еңбегі үшін Қостанай облыстық меценаттар клубының «Қазына» сыйлығына ие болды. ҚР Құрмет грамотасымен марапатталған. Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі және «Арқалық қаласының құрметті азаматы», «Торғай қаласының құрметті азаматы». Есімі Республикаға кеңінен танымал, елім деп егіліп, жұртым деп жұмылып, еңбекқорлықты өмірінің қос тізгіні етіп ұстаған ақтаңгер, тарлан жазушы, ақын, журналист, этнограф-ұстаз Сейіт Кенжеахметұлының өнегелі өмірімен парасатты еңбек жолы, азаматтық, ұлттық биік өрісі әрбір азаматқа үлгі боларлық.

Ең жақсы досың кім десе – кітап дер едім,
Ұстазың кім десе – кітап дер едім.

Байлығың не десе – кітап дер едім,
Мақсатың не десе – жақсы кітап жазу дер едім. – деп бар байлығын кітаптан
тапқан, құнарды да құнды кітап жазып мақсатына жеткен жазушының алдағы
уақытта да талайды тамсандыратын тамаша туындыларының куәсі
боларымыз сөзсіз.

**Жазушы, этнограф, мәдениеттанушы, сатирик, ғалым
Сейіт Кенжеахметұлының
өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері**

- 12.01.1939-** Жангелдин ауданы, Қызбел өңірінің «Сарықопа» жерінде туған.
- 1957 -** Торғай қ. Ы.Алтынсарин атындағы орта мектепті бітірген.
- 1960-1963-** Алматы мемлекеттік ауылшаруашылық институтында оқыды.
- 1961-1963-** А.Имановтың мемориалдық музейінің директоры (Торғай)
- 1963-1965 –** Жанкелдин аудандық мәдениет үйі жанындағы драма үйірмесінің режиссері әрі суретші-декораторы (Торғай)
- 1966** Қостанай облыстық «Коммунизм таңы» газетінің қызметкері
- 1967** Облыстық жас ақындар айтысның арнаулы жүлдегері атанды.
- 1967** «Кәрі шеңгел» сықақ өлеңдер жинағы «Жазушы» баспасынан жарық көрді
- 1969** С. М. Киров атындағы ҚазМУ-дің журналистика факультетінің студенті
- 1970-1977** Торғай облысына шақырылып «Торғай таңы» газетінің әдебиет және өнер бөлімінің меңгерушісі және облыстық әдебиет бірлестігі бюросының төрағасы (Арқалық қ.)
- 1971** Қазақстан жазушыларының IV съезінде делегаты болып қатысты
- 1971** Облыстық ақындар айтысын ұйымдастырғаны үшін «Құрмет грамотасы» мен марапатталды.
- 1971-1983** Облыстық I-IX ақындар айтысының жюри төрағасы
- 1972-1985** Облыстық тарихи-өлкетану музейінің көркемдік кеңесінің мүшесі (Арқалық қ.)
- 1973** СССР Жазушылар одағының мүшелігіне қабылданды

- 1972-1988** С. Қожамқұлов атындағы Торғай облыстық қазақ музыкалық драма театрының көркемдік кеңесінің мүшесі (Арқалық қ.)
- 1977-1989** Қазақстан Жазушылар Одағының Торғай облысындағы кеңесшісі (Арқалық қ.)
- 1989** «Арқалық қаласының Құрметті азаматы» атағы берілді
- 1989-2002** Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институтының аға оқытушысы, доцент, кафедра меңгерушісі, ғылыми кеңес мүшесі (Арқалық қ.)
- 1991** ҚР Құрмет грамотасымен марапатталды
- 1991-1995** Торғай облыстық «Қазақ тілі» қоғамының төрағасы (Арқалық қ.)
- 1991** ҚазССР халық ағарту ісінің үздік қызметкері белгімен марапатталды.
- 1992-1996** Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамының басқарма мүшесі
- 1992** Бүкіл дүниежүзі қазақтарының құрылтайына қатысты
- 1992** Этнографиялық танымдық еңбектері үшін «Ана тілінің саңлағы» атағы берілді
- 1991-2000** «Сарыарқа» әдеби, көркем журналы ақылдастар алқасының мүшесі
- 1994** Ұлт мәдениетін оқытатын «Ұлттық жеке мектебі» ашылды
- 1994-1999** «Қазақ әдебиеті» газетінің лауреаты атанды.
- 1999-2006** Астана қ. өткізілген «Тазша бала» байқауының жюри мүшесі
- 1999** «Б. Қыдырбекұлы атындағы сыйлықтың» иегері атанды
- 1999** «Торғай қаласының Құрметті азаматы» атанды
- 2000** «Ара» журналы ақылдастар алқасының мүшесі

- 2001** Алматы қ. сықақшылармен орындаушылардың республикалық байқауының жюри мүшесі
- 2002** Ұлт мәдениеті арналған ғылыми еңбек үшін «Қазына» сыйлығын алды
- 2002** «ҚР халыққа білім беру саласының Құрметті қызметкері» атағы берілді.
- 2003-2009** Л. Гумелев атындағы Еуразия Ұлттық университеті жанындағы «Отырар кітапханасы» ғылыми зерттеу орталығының аға ғылыми қызметкері, жетекші ғылыми қызметкері (Арқалық қ.)
- 2005** Қазақстан Жазушылар одағының Ақсақалдар алқасының мүшесі
- 2008** Халықаралық «Түркі әлемі» апталығының Құрметті кеңесшісі
- 2009** «Дәстүр» ғылыми-танымды журналының редакциялық коллегия мүшесі.
- 2009** Республикалық «Тіл» журналы алқасының мүшесі
- 2009** Ы. Алтынсарин атындағы Арқалық мемлекеттік педагогикалық институты ректорының кеңесшісі және «Тарихи мұрны зерттеу және елжандылық тәрбие беру орталығының аға ғылыми» қызметкері болды (Арқалық қ.)

Шығармалары

1. Кенжеахметұлы, С. Кәрі шеңгел [Мәтін] : сын-сықақ өлеңдер / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жазушы, 1967. – 32 б.
2. Кенжеахметұлы, С. Қуырдақ [Мәтін] : сықақтар мен мысалдар / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жазушы, 1969. – 70 б.
3. Кенжеахметұлы, С. Киіз қазық [Мәтін] : мысал, сықақ, өлеңдер / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жазушы, 1975. – 56 б.
4. Кенжеахметұлы, С. Сөз – семсер [Мәтін] : сықақтар мен мысалдар / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жалын, 1977. – 48 б.
5. Кенжеахметұлы, С. Ел құлағы елу [Мәтін] : сықақтар мен мысалдар / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жазушы, 1980. – 72 б.
6. Кенжеахметұлы, С. Айтпады деменіз [Мәтін] : әзіл-сықақ әңгімелер мен фельтондар / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жалын, 1981. – 96 б.
7. Кенжеахметұлы, С. Қазақ мысалдары [Мәтін] : мысал әңгімелер мен өлеңдер / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жалын, 1981. – 152 б.
8. Кенжеахметұлы, С. Тышқан тірлік [Мәтін] : әзіл-сықақ әңгімелер / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жазушы, 1983. – 176 б.
9. Кенжеахметұлы, С. Аттеріс [Мәтін] : сықақтар мен мысалдар / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жалын, 1985. – 96 б.
10. Кенжеахметұлы, С. Мердің оғы [Мәтін] : сықақ өлеңдер, мысалдар, бірқақпайлар / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Жазушы, 1990. – 214 б.
11. Кенжеахметұлы, С. Ата мұра [Мәтін] : этнографиялық танымдық жинақ / құраст. Сейіт Кенжеахметұлы. – Арқалық, – 1990. – 69 б.
12. Кенжеахметұлы, С. Торғай жазушылары [Мәтін] : анықтамалық / құраст. Сейіт Кенжеахметұлы. – Арқалық, 1991. – 43 б.
13. Кенжеахметұлы, С. Шешендерден қалған сөз [Мәтін] : шешендердің аталы сөздері, сын-сықақтары мен әзіл-қалжындары / Сейіт Кенжеахметұлы. – Арқалық, 1992. – 114 б.
14. Кенжеахметұлы, С. Қазақ халқының салт-дәстүрлері мен әдет ғұрыптары [Мәтін] : энциклопедия / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Ана тілі, 1994. – 80 б.
15. Кенжеахметұлы, С. Ұлттық әдет-ғұрыптың беймәлім 220 түрлері [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Санат, 1998. – 256 б.
16. Кенжеахметұлы, С. Күлкіден айырмасын [Мәтін] : әзіл, сықақ әңгімелер / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 1999. – 368 б.

17. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына. 1-кітап [Мәтін] : жиған-терген / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2002. – 136 б.
18. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына. 2-кітап [Мәтін] : жиған-терген / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2002. – 136 б.
19. Кенжеахметұлы, С. Туыстық атаулар сыры [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2003. – 48 б.
20. Кенжеахметұлы, С. Қазақ халқының салт-дәстүрлері [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2004. – 284 б.
21. Кенжеахметұлы, С. Қазақтың дархан дастарханы [Мәтін] / Алматы. «Алматы кітап» ЖШС, 2005. – 240 б.
22. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына. 3-кітап [Мәтін] : екі томдық кітап / Сейіт Кенжеахметұлы. Алматы, 2006. – 136 б.
23. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына [Мәтін]: 1-ші кітап / С. Кенжеахметұлы; ред. Пионер Қ. – Алматы: Ана тілі, 2007. – 136 б.
24. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына [Мәтін]: 2-ші кітап / С. Кенжеахметұлы; ред. Қ. Пионер. – Алматы: Ана тілі, 2007. – 136 б.
25. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына [Мәтін]: 3-ші кітап / С. Кенжеахметұлы; ред. Қ. Пионер. – Алматы: Ана тілі, 2007. – 136 б.
26. Кенжеахметұлы, С. Қазақ халқының тұрмысы мен мәдениеті [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2007. – 384 б.
27. Кенжеахметұлы, С. Шешендерден қалған сөз [Мәтін] : арабша. – ҚХР. Үрімжі: Шыңжан, 2007. – 145 б.
28. Кенжеахметұлы, Сейіт. Мірдің оғындай [Мәтін]: Сықақ өлеңдер мен мысалдар / С. Кенжеахметұлы; Редактор Қ. Назырбаев. – Астана: Нұра-Астана, 2008. – 296 б.
29. Кенжеахметұлы, С. Күлкінің киіз кітабы [Мәтін] : әзіл, сықаққа әңгімелер / Сейіт Кенжеахметұлы. Алтын бесік-2. 2009. – 316 б.
30. Кенжеахметұлы, С. Қазақ қағидарлары [Мәтін] : этнографиялық танымдық жинақ / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы, 2009. – 310 б.
31. Кенжеахметұлы, С. Қазақ халқының салт-дәстүрлері мен әдет ғұрыптары [Мәтін] : энциклопедия / Сейіт Кенжеахметұлы. – Алматы: Атамұра, 2009. – 80 б.
32. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына [Мәтін]: 1-ші кітап / С. Кенжеахметұлы; Редакторы Ш. Рахымбекова. – Алматы: Ана тілі, 2010. – 136 б.
33. Кенжеахметұлы, С. Жеті қазына: 2-кітап / С. Кенжеахметұлы; Редакторы Ш. Рахымбекова. – Алматы: Ана тілі, 2010. – 136 б.

34. Кенжеахметұлы, С. [Мәтін]: Күлкінің киіз кітабы: әзіл, сықақ әңгімелер / С. Кенжеахметұлы; ред. Таңбин Қ. – Астана: Нұра-Астана, 2010. – 400 б.
35. Кенжеахметов, С. Қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары [Мәтін]: қазақ мәдениетінің суретпен безендірілген энциклопедиялары / С. Кенжеахметов; ред. Пірманов, Ә. – Алматы: Атамұра, 2010. – 384 б.
36. Кенжеахметұлы, С. Қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары=Казахские обычаи и обряды [Мәтін]: Энциклопедиялық басылым / С. Кенжеахметұлы; Редакторлары Н. Жиенғалиев, Н. Бекхожаева. – Алматы: Атамұра, 2015. – 224 б.

Мерзімді басылым беттеріне шыққан басылымдары:

37. Кенжеахметұлы, С. Кім кінәлі? [Мәтін] : әңгіме / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1972. – 1 мамыр; Ара. – 1973. – № 8. – Б. 12.
38. Кенжеахметұлы, С. Табылған ақыл [Мәтін] : [өлең] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1972. – 28 қазан. – Б. 3.
39. Кенжеахметұлы, С. Тұңғыш журналист [Мәтін] : [журналист Мұхамбетжан Сералин 60 жаста] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1972. – 30 қыркүйек. – Б. 3.
40. Кенжеахметұлы, С. Айтып айтпай не керек [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1973. – 24 наурыз. – Б. 3.
41. Кенжеахметұлы, С. Әркімдерде хауіл бар [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1973. – 21 ақпан. – Б. 3.
42. Кенжеахметұлы, С. Беташар [Мәтін] : [өлең] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1973. – 3 қараша. – Б. 3.
43. Кенжеахметұлы, С. Енді байқайық [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Қазақ әдебиеті. – 1973. – 23 қазан. – Б. 3.
44. Кенжеахметұлы, С. Жиын ба, құйын ба? [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1973. – 14 сәуір; 1979. – 8 наурыз. – Б. 3.
45. Кенжеахметұлы, С. Көңіл сұрау; Қоқан тасып кетті [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Социалистік Қазақстан. – 1973. – 16 қазан. – Б. 3.
46. Кенжеахметұлы, С. Достық әзілдер [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1972. – 7 қазан; 1974. – 1 қаңтар; 1977. – 5 мамыр. – Б. 3.

47. Кенжеахметұлы, С. Ескерткіш ел мұрасы [Мәтін] / Сейіт Кенжеахметұлы // Торғай таңы. – 1972. – 12 қаңтар, Лениншіл жас. – 1976. – 25 желтоқсан. – Б. 3.
48. Кенжеахметов Сейіт, Бөрі мен мысық ; Құстар қоғамында : [мысал] / С. Кенжеахметов // Тың шұғыласы. – 1985. – 4 май. – Б. 4.
49. Кенжеахметов Сейіт, Қазіргі Қарынбай : (Сықақ) / С. Кенжеахметов // Тың шұғыласы. – 1985. – 6 сәуір. – Б. 4.
50. Кенжеахметов Сейіт, Топжарған : [алаштың ардақтысы ақын Нұрхан Ахметбековтың туғанына 100 жыл] / С. Кенжеахметов // Егемен Қазақстан. – 2003. – 3 қазан. – Б. 3.
51. Кенжеахметұлы Сейіт, Этнографиялық этюдтер : [ырым дар мен тыйымдар] / С. Кенжеахметұлы // Егемен Қазақстан. – 2003. – 31 желтоқсан. – Б. 6.
52. Кенжеахметұлы Сейіт, Ұлттың ұлы ұстазы : [Ыбырай Алтынсариннің өмірі мен шығармашылығы туралы] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2006. – 10 қазан. – Б. 4.
53. Кенжеахметұлы Сейіт, Міжақып Дулатов туралы әр дәуірдегі көзқарас : [Алаш арысы Міржақып Дулатов туралы] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2010. – 30 желтоқсан. – Б. 5.
54. Кенжеахметұлы, Сейіт. Міжақып Дулатов туралы әр дәуірдегі көзқарас [Мәтін] : [Алаш арысы Міржақып Дулатов туралы] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2010. – 30 желтоқсан. – Б. 6.
55. Кенжеахметұлы, Сейіт. Міжақып Дулатов туралы әр дәуірдегі көзқарас [Мәтін] : [Алаш арысы Міржақып Дулатов туралы] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2010. – 30 желтоқсан. – Б. 5.
56. Кенжеахметұлы Сейіт, Жеті ата деп кімдерді айтамыз? : [өз ұрпағына жеті атасын білу тәрбиелік дәстүрі туралы] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2011. – 6 қаңтар. – Б. 5.
57. Кенжеахметұлы Сейіт, Жалғыз саусағы ғана жерленген... немесе қазақ Батырларының басы қайда қалмаған? : [аты аңызға айналған батырлар] / С. Кенжеахметұлы // Айқын. – 2011. – 6 қаңтар. – Б. 25.
58. Кенжеахметұлы Сейіт, Жалғыз саусағы ғана жерленген... немесе қазақ Батырларының басы қайда қалмаған? [Мәтін] : [аты аңызға айналған батырлар] / С. Кенжеахметұлы // Айқын. – 2011. – 6 қаңтар. – Б. 25.
59. Кенжеахметұлы, Сейіт. Жеті ата деп кімдерді айтамыз? [Мәтін] : [өз ұрпағына жеті атасын білу тәрбиелік дәстүрі туралы] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2011. – 6 қаңтар. – Б. 5.
60. Кенжеахметов Сейіт, Қан : (деректі әңгіме) / С. Кенжеахметов // Қостанай таңы. – 2016. – 10 маусым. – Б. 9.

61. Кенжеахметұлы, С., Халық ауа райын қалай болжаған? / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2016. – № 3. – Б. 14–15.
62. Кенжеахметұлы, С., Халық ауа райын қалай болжаған? / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2016. – № 3. – Б. 14–15.
63. Кенжеахметұлы Сейіт, Қан : [деректі әңгіме] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2016. – 10 маусым. – Б. 9.
64. Кенжеахметов Сейіт, Құдай тілі ; Қайынағамен қалжың ; Академик білмегенді білген ақын : [сатиралық әңгімелер] / С. Кенжеахметов; айқарма бетті дайындаған Дамир Әбіш // Қостанай таңы. – 2016. – 30 наурыз. – Б. 6.
65. Кенжеахметұлы, Сейіт. Қан [Мәтін] : [деректі әңгіме] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – 2016. – 10 маусым. – Б. 9.
66. Кенжеахметов, Сейіт. Қан [Мәтін] : (деректі әңгіме) / С. Кенжеахметов // Қостанай таңы. – 2016. – 10 маусым. – Б. 9.
67. Кенжеахметов, Сейіт. Құдай тілі ; Қайынағамен қалжың ; Академик білмегенді білген ақын [Мәтін] : [сатиралық әңгімелер] / С. Кенжеахметов // Қостанай таңы. – 2016. – 30 наурыз. – Б. 6.
68. Кенжеахметұлы, С., Халық ауа райын қалай болжаған? / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2016. – № 3. – Б. 14–15.
69. Кенжеахметов Сейіт, Ұлттық ұлағатты ұғымдар : [Халық қазынасы] / С. Кенжеахметов; (суретші Дәурен Қастеев) // Айгөлек. – 2017. – № 6. – Б. 20–21.
70. Кенжеахметұлы Сейіт, Қожанасырдың бірінші әңгімесі : [әңгіме] / С. Кенжеахметұлы // Аманкелді арайы. – 2017. – 27 қазан. – Б. 8; 13 қазан. – Б. 8.
71. Кенжеахметұлы, С., Қазақы ырымдар : [ырымдар] / С. Кенжеахметұлы // Жыл-он екі ай. – 2017. – № 4. – Б. 10–11.
72. Кенжеахметұлы, С., Қазақы ырымдар : [ырымдар] / С. Кенжеахметұлы // Жыл-он екі ай. – 2017. – № 4. – Б. 10–11.
73. Кенжеахметұлы, С, Халықтық атақ алғандар : [Ел арасындағы елеулі, еңбек сіңірген ерлер] / С. Кенжеахметұлы // Жыл - он екі ай. – 2017. – № 6. – Б. 66–68.
74. Кенжеахметов, Сейіт. Ұлттық ұлағатты ұғымдар [Мәтін] : [Халық қазынасы] / С. Кенжеахметов // Айгөлек. – 2017. – № 6. – Б. 20–21.
75. Кенжеахметұлы, С, Халықтық атағын алғандар [Мәтін] : [Ел арасындағы елеулі, еңбек сіңірген ерлер] / С. Кенжеахметұлы // Жыл - он екі ай. – 2017. – № 6. – Б. 66–68.
76. Кенжеахметұлы, Сейіт. Қожанасырдың бірінші әңгімесі [Мәтін] : [әңгіме] / С. Кенжеахметұлы // Аманкелді арайы. – 2017. – 27 қазан. – Б.

- 8.
77. Кенжеахметұлы, Сейіт. Қожанасырдың бірінші әңгімесі [Мәтін] : [әңгіме] / С. Кенжеахметұлы // Аманкелді арайы. – 2017. – 27 қазан. – Б. 8.
78. Кенжеахметұлы, С. Халықтық атақ алғандар : [Ел арасындағы елеулі, еңбек сіңірген ерлер] / С. Кенжеахметұлы // Жыл - он екі ай. – 2017. – № 6. – Б. 66–68.
79. Кенжеахметұлы, С. Қазақы ырымдар [Мәтін] : [ырымдар] / С. Кенжеахметұлы // Жыл-он екі ай. – 2017. – № 4. – Б. 10–11.
80. Кенжеахметұлы, С. Туыстық атау сырлары [Мәтін]: [атаулар] / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2018. – № 9. – Б. 26–28.
81. Кенжеахметұлы, С. Туыстық атау сырлары [Мәтін] : [нағашы жұрт - туған ананың үрім-бұтақтары] / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2018. – № 9. – Б. 26–29.
82. Кенжеахметұлы, С., Туыстық атау сырлары : [атаулар] / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2018. – № 9. – Б. 26–28.
83. Кенжеахметұлы, С. Туыстық атау сырлары [Мәтін] : [нағашы жұрт - туған ананың үрім-бұтақтары] / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2018. – № 9. – Б. 3.
84. Кенжеахметұлы Сейіт, Ақиқатын айтып кеткен ақын : [ақын Шәміл Мұхамеджанов] / С. Кенжеахметұлы // Торғай. – 2019. – 19 қазан. – Б. 4.
85. Кенжеахметұлы Сейіт, Жақсы сөз - жарым ырыс : [қазына] / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2019. – № 4. – Б. 22–25.
86. Кенжеахметұлы, С., Жақсы сөз -- жарым ырыс : [қазына] / С. Кенжеахметұлы // Бала би. – 2019. – № 4. – Б. 22–25.
87. Кенжеахметұлы Сейіт, Төрт түлік : Қазақтың атакәсібі / С. Кенжеахметұлы // Айгөлек. – 2019. – № 6. – Б. 14–15.
88. Кенжеахметұлы Сейіт, Туысқандар : (Қазақы дәстүр) / С. Кенжеахметұлы // Иман. – 2020. – № 10. – Б. 26–27.
89. Кенжеахметұлы Сейіт, Өлеңімен жеткізетін сезімін : [өлең] / С. Кенжеахметұлы // Қостанай таңы. – («Қостанай ақшамы» танымдықтағылымдық, көңілашар қосымшасы). – 2021. – 28 мамыр. – Б. 12.
90. Кенжеахметұлы, С., Дәстүрлер ізімен : [қазақтың салт-дәстүрі туралы] / С. Кенжеахметұлы; сурет бар // Зеленое яблоко. – 2023. – 14 қараша (№ 44). – Б. 4.

Ол туралы:

91. Жүнісұлы Жақсылық, Елмен тағдырлас, жермен тамырлас : [сатирик С. Кенжеахметов 60 жаста] / Ж. Жүнісұлы // Торғай. –1999. – 29 сәуір. – Б. 4.
92. Байділдин Шөптібай, Кеудесі жақсылардың алтын сандық : [ғалым Сейіт Кенжеахметұлы туралы] / Ш. Байділдин // Қостанай таңы. – 2009. – 13 қараша. – Б. 5.
93. Салғараұлы, Қойшығара. Сан өнердің сарбазы [Мәтін] : [белгілі сатирик Сейіт Кежеахметұлы туралы] / Қ. Салғараұлы // Қазақ. – 2009. 16 қаңтар. – Б. 15.
94. "Жазушымен бір жылғы ғұмырым бір ғасырға татиды" : [қазақтың көрнекті сатиригі Сейіт Кенжеахметұлы туралы : фотосурет бар] / әңгімелескен Оразалы Жақсанов // Алтын орда. – 2012. – 2 ақпан. – Б. 18.
95. Даркенов Құрманғазы, Жақсы өтті жаны жайсаң жадыраған : [біртуар талант Сейіт Кенжеахметов туралы] / Қ. Даркенов // Қостанай таңы. – 2012. – 13 сәуір. – Б. 7.
96. Даркенов Құрманғазы, Қазақтың көне тарихи- мәдени мұрасын зерттеуші : [этнограф Сейіт Кенжеахметов туралы] / Қ. Даркенов // Қазақ. – 2012. – 6–13 сәуір. – Б. 11.
97. Табыл Құлыяс, Күле білу- өмір : [қаламгер Сейіт Кенжеахметов туралы] / Қ. Табыл // Егемен Қазақстан. – 2012. – 31 наурыз. – Б. 9.
98. Жаны жайсаң, ары таза азамат [Мәтін] : [этнограф Сейіт Кенжеахметов туралы естелік : суреті бар] / М. Қойшыбайұлы // Қазақ. – 2013. – 18–25 қаңтар. – Б. 6.
99. Қойшыбайұлы Мұқият, Жаны жайсаң, ары таза азамат : [этнограф Сейіт Кенжеахметов туралы естелік] / М. Қойшыбайұлы // Қазақ. – 2013. – 18–25 қаңтар. – Б. 6.
100. Жүнісұлы Мұрат, "Рухы биік, ойы асқақ, жаны жайсаң жан еді..." : [сатира сарбазы Сейіт Кенжеахметұлын еске алу кеші өтті : суреті бар] / М. Жүнісұлы // Қостанай таңы. – 2014. – 28 қаңтар. – Б. 3.
101. Кәдірұлы Айбек, Қыр елінің Крыловы : [сатирик Сейіт Кенжеахметовты еске алу кеші өтті] / А. Кәдірұлы // Қостанай таңы. – 2014. – 9 желтоқсан. – Б. 6.
102. Сағыныш : [мақала : суреті бар] / ұрпақтарының атынан Светлана Сейітқызы // Қостанай таңы. – 2014. – 10 қаңтар. – Б. 9.

103. Мешітбаев Нұрболат, Сейіттің орны бір бөлек : [сатирик Сейіт Кенжеахметовтың 75 жылдық мерейтойына арналған кеш] / Н. Мешітбаев // Қостанай таңы. – 2014. – 26 желтоқсан. – Б. 4.
104. Мұқатов Нағашыбай, Семсер сөзді Сейіт : (эссе) : [Сейіт Кенжеахметов туралы] / Н. Мұқатов // Қазақ әдебиеті. – 2015. – 17 сәуір. – Б. 12.
105. Жүнісұлы Мұрат, "Өсер ел өз тұлғасын ұмытпайды" : [кітапханалық шара] / М. Жүнісұлы // Қостанай таңы. – 2015. – 6 қаңтар. – Б. 3
106. Кенжеахмет Жасұлан, Сейіт айтқан екен! : [әңгімелер] / Ж. Кенжеахмет; бетті дайындаған Дамир Әбіш // Қостанай таңы. – 2016. – 22 маусым. – Б. 13.
107. Кенжеахметова Зәмзәгүл, Қайдағы мен жайдағы ; Адам танымай қалыпты ; Ақын әкімге сәлем бермейді ; Бұрынғы есім : [этнограф, жазушы Кенжеахметовтың қалжыны] / З. Кенжеахметова // Егемен Қазақстан. – 2016. – 27 ақпан. – Б. 10.
108. Қиысханұлы Қыдырбек, Ұлтының ұланы ұлықталған күн : [жазушы Сейт Кенжеахметұлына мемориалдық тақта орнатылды] / Қ. Қиысханұлы; суретті түсірген Айбек Жүзбай // Қостанай таңы. – ("Қостанай ақшамы" танымдық-тағылымдық, көңілашар қосымшасы). – 2016. – 14 желтоқсан. – Б. 18.
109. Лебіздер : [журналист Сәлім Меңдібай туралы] / айқарма бетті дайындағандар: Кенже Қонысбай, Бағдат Ахметбеков // Қостанай таңы. – 2016. – 1 шілде. – Б. 12.
110. Сейіт айтқан екен : [әңгімелер] / айқарма бетті дайындаған Дамир Әбіш // Қостанай таңы. – 2016. – 12 тамыз. – Б. 11.
111. Сейіттің жұмбағы / айқарма бетті дайындаған Дамир Әбіш // Қостанай таңы. – 2016. – 21 қазан. – Б. 9.
112. Сейіт айтқан екен! : [сықақ әңгіме] / [газ. ред.] // Қостанай таңы. – 2016. – 22 шілде. – Б. 8.
113. Кенжеахметұлы, С, Халықтық атақ алғандар : [Ел арасындағы елеулі, еңбек сіңірген ерлер] / С. Кенжеахметұлы // Жыл - он екі ай. – 2017. – № 6. – Б. 66–68.
114. Қайратұлы Бекен, Торғайдың күрең торы тобылғысы : [этнограф-зерттеуші Сейіт Кенжеахметов туралы] / Б. Қайратұлы // Егемен Қазақстан. – 2017. – 16 тамыз. – Б. 8.
115. Сейіт Кенжеахметұлы - этнограф-жазушы : бұл сұхбат автордың көзі тірісінде, бұдан 9 жыл бұрын алынған / әңгімелескен Кенже Өскенбай // Айгөлек. – 2018. – № 8. – Б. 4–5.

116. Алмат Орекен, Төрт "Ноян" : [сатирик С. Кенжеахметов, жазушылар Қ. Салғарин, Қ. Сәрсекеев, С. Шүкіров туралы] / О. Алмат // Қостанай таңы. – 2018. – 8 маусым. – Б. 18.
117. Әбдіғали Нағашыбай, Туған топырақта жүрген қаламгермен кездесу : [журналист Хамитбек Мұсабаевтың "Алаш тағдыры" атты кеші өтті] / Н. Әбдіғали // Аманкелді арайы. – 2018. – 28 желтоқсан. – Б. 7.
118. Садуақасова Сандуғаш, Торғайдың күрең тобылғысы : [сатирик ақын Сейіт Кенжеахметұлының 80 жылдығы] / С. Садуақасова // ARQALYQ habary = Торғай. – 2019. – 27 желтоқсан. – Б. 4.
119. Сал-дәстүр сөйлейді : [ұлт ілімі] / (Сейіт Кенжеахметовтің "қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары" кітапбынан алынды) // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 9 тамыз. – Б. 23.
120. Ағытаев Әмірхан, Сөз өнерінің сайыпқыраны : немесе «Қыр елінің Крыловы» атанған Сейіт Кенжеахметовтың туғанына 80 жыл толуына орай еске алу кеші өтті / Ә. Ағытаев // Қостанай таңы. – 2019. – 12 қараша. – Б. 7.
121. Жолды Аида, Сахна төрінде - Сейіт Кенжеахметұлының сатирасы : [республикалық фестиваль] / А. Жолды // ARQALYQ habary = Торғай. – 2019. – 24 мамыр. – Б. 3.
122. Жүнісұлы Жақсылық, Көрермендердің көзайымына айналған : [сатирик ақын Сейіт Кенжеахметұлы] / Ж. Жүнісұлы // ARQALYQ habary = Торғай. – 2019. – 27 қыркүйек. – Б. 6.
123. Жүнісұлы Жақсылық, Сатира сардары : [жазушы Сейіт Кенжеахметұлы] / Ж. Жүнісұлы // Қостанай таңы. – 2019. – 29 қазан. – Б. 7.
124. Жүнісұлы Мұрат, «Мірдің оғы» : [жазушы Сейіт Кенжеахметовтің 80 жылдығына арналған Республикалық театрлар фестивалі өтті] / М. Жүнісұлы; суретті түсірген автор // Қостанай таңы. – 2019. – 24 мамыр. – Б. 7.
125. Жүнісұлы Мұрат, «Сан саланың сардары» : [ақын Сейіт Кенжеахметұлы] / М. Жүнісұлы; суреттерді түсірген автор // Қостанай таңы. – 2019. – 5 қараша. – Б. 8.
126. Алмат Орекен, Торғайда туған төрт "Ноян" : [қазақ зиялары] / О. Алмат // Қостанай таңы. – 2019. – 2 сәуір. – Б. 5.
127. Айтұяқ : [Әдет-ғұрып] / (Сейіт Кенжеахметовтің "қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары" кітапбынан алынды) // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 22–28 ақпан. – Б. 22.

128. Ашамайға мінгізу : [қазақ салт-дәстүрі] / (Сейіт Кенжеахметовтің "қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары" кітапбынан алынды) // Қазақ әдебиеті. – 2019. – 15–21 наурыз. – Б. 23.
129. Қуандықұлы Қ., Сатира сардары, ғұлама ғалым : Сейіт Кенжеахметұлының туғанына – 80 жыл / Қ. Қуандықұлы // *Amankeldi araiy*. – 2019. – 16 тамыз. – Б. 5.
130. Құрымбаева Эльмира, Сөз зергері – Сейіт Кенжеахметұлы / Э. Құрымбаева // *ARQALYQ habary = Торғай*. – 2019. – 14 маусым. – Б. 3.
131. Мұсабаева Ақнұр, Жасын ғұмыр, жалын жыр : Ақын, сазгер Ерлан Нұрманғалиев шығармашылығы хақында / А. Мұсабаева // *Amankeldi araiy*. – 2020. – 10 қаңтар. – Б. 4.
132. Әбілкәкімтегі Сапар, Күлдіре білу – өнер : [сатирик Сейіт Кенжеахметов «Торғай таңы» газеті тілшісіне берген сұхбаты] / С. Әбілкәкімтегі // *Қостанай таңы*. – 2021. – 14 мамыр. – Б. 11.
133. Әлкей Марғұлан ; Ахмет Жұбанов ; Мұхтар мен Қалибек ; Су отқа жанбайды ; Серке мен Сейіт ; «Апаздал қалдым» : Жампоздар айтыпты... / [газ. ред.] // *Қостанай таңы*. – 2021. – 14 мамыр. – Б. 8.
134. Жүсіпбек , Жандос. Тобыл төрінде – әзіл-сықақ думаны : [сатирик Сейіт Кенжеахметов атындағы «Мірдің оғы» республикалық әзіл-сықақ театрларының фестивалі өтті] / Ж. Жүсіпбек; суреттерді түсірген Бағдат Ахметбеков // *Қостанай таңы*. – 2021. – 30 сәуір. – Б. 8.
135. Сейіт ағамыздың «Тамашаға» тартуы : [өлең : сатирик С. Кенжеахметұлының] / [газ. ред.] // *Қостанай таңы*. – 2021. – 14 мамыр. – Б. 8.
136. Ыбырай Әлібек, Бас жүлде иесі – Ақтөбе : [сатирик-жазушы С. Кенжеахметов атындағы «Мірдің оғы» республикалық әзіл-сықақ театрының байқау-фестивалі өтті] / Ә. Ыбырай; суреттерді түсірген Бағдат Ахметбеков, Есбол Жатқанов // *Қостанай таңы*. – 2022. – 18 қазан. – Б. 5
137. Айқадамова Айтолқын, Сейіт ағаның сатирасы : [сатирик-жазушы С. Кенжеахметов атындағы «Мірдің оғы» республикалық әзіл-сықақ театрының фестивалі өтеді] / А. Айқадамова // *Қостанай таңы*. – 2022. – 12 қазан. – Б. 2.
138. Айқадамова Айтолқын, Зәмзагүл Сейітқызы: «Әкемнің көп еңбегі қолды болды» : [сатирик-жазушы С. Кенжеахметов туралы сұхбат] / А. Айқадамова // *Қостанай таңы*. – 2023. – 2 маусым. – Б. 7.

139. Айқадамова Айтолқын, Күле білу – өмір : [сатирик-жазушы С. Кенжеахметов атындағы «Мірдің оғы» республикалық әзіл-сықақ театрлар фестивалі өтті] / А. Айқадамова; суреттерді түсірген Б. Көркембаев, Б. Мейрамұлы // Қостанай таңы. – 2023. – 26 мамыр. – Б. 19.
140. Сейіт Кенжеахметұлы айтқан екен.. : Академик білмегенді білген ақын // Қостанай таңы. – 2023. – 4 қазан. – Б. 12.

Сатираның уытты тілімен

(Сейіт ақын айтқан екен)

Дүниеге кедей болсаң

Әкем Сейіт дүние-мүлік жинамайтын, кітап жинаған адам болатын. Біздің үйге келген бір әріптесі:

— Секе, дүниеге кедей екенсің ғой, — депті.

— Дүниеге кедей болсаң, өнерге бай боласың – деп жауап берген болатын.

Әкем өзі жинақтаған, бір ізге салып зерттеп, көпшілікке шын ықыласымен ұсынған халқымыздың салт-дәстүрінде қалжыңның түрлерін берген. Соның ішінде құрдастар қалжыңының үлгісін көрсетіп кеткендей...

Құрдастар қалжыңдары

Белгілі жазушылар Қойшығара Салғараұлы, Сейіт Кенжеахметұлы, Қоғабай Сәрсекеев және журналист Сабыржан Шүкіровтер бір ауданда және бір жылы туған құрдастар екен. Олардың кезінде бір-біріне айтып жүрген жарасты әзілдері жұрт аузында жиі айтылады.

Кім озады?

Бірде Қойшығара аға, Қоғабай ағай, әкем Сейіт оқырмандар арасында болып, топ ішінен біреуі:

— Осы үшеуіңнің қайсысың озық жүресіңдер? – деп сұрапты. Қоғабай мен Қойшығара бір-біріне қарайды. Сол сәтте әкем Сейіт орнынан тұрып:

— Кітапты сапалы әрі тарихи тақырыптар жазуда Қойшығара озық келеді. Өзі сияқты жуан-жуан етіп шығаруда Қоғабай озады. Ал, өзім сияқты жіп-жіңішке әрі жиі-жиі шығаруда мен озамын. Егер үшеуміз күресе кетсек Қойшығара жығады. Жарыса кетсек мен озамын. Төбелесе кетсек Қоғабай жеңеді, — деген екен.

Ел мен жер өзгерсе

Жанында бір топ серіктері бар Қоғабай мен Сейіт ел аралап келе жатады. Туған аулына келген Қоғабай жолда тоқтай қалып:

— Жер де тозып өзгерген екен-ау. Мына жер біздің жас кезімізде жайқалған шабындық еді, енді қоғажай басып кетіпті, — депті. Сонда Сейіт:

— Жер өзгерсе шөбі қоғажай болады, ел өзгерсе жазушысы Қоғабай болады,
— деген екен.

Мәтел

Отырған жерде Қойшығара ағаның кітап қарап отыратын, Қоғабайдың қыз-келіншектерге көз салып отыратын, Сабыржанның шәйді көп ішетін әдеттері бар екен. Соны байқаған әкем Сейіт:

Қойшығараға кітап көрсетпе,

Қоғабайға қыз көрсетпе,

Сабыржанға шәй көрсетпе, — деген мәтел шығарыпты.

Қойшы мен Қоға

Бір жылы Қоғабай, Қойшығара, Сейіт үшеуі Торғайға барыпты. Үшеуінің қабат келгеніне таңданған біреу, Сейіттен:

— Неғып жүрсіңдер? – деп сұрапты. Сонда сатирик:

— Қойшыға қоға аралатып жүрмін, — депті.

500 жыл қуу

С. Шүкірұлының алғашқы жинағы оның елу жасында шыққан екен. Соны ұстап отырып Сабыржан:

— Енді Сейітті қуып жетуім керек, — десе керек.

Сонда сатирик:

— Менің он кітабым шықты. Сен елу жылда бір кітап шығарасың. Сонда мені әлі 500 жыл қууың керек қой, — деген екен.

Төбеге отыру

Арқалықта жаңа үй беріліп одан Сейітке жоғары, Сабыржанға бір қабат төменнен пәтер тиіпті.

— Екеуіңіз неге бір қабаттан алмағансыңдар? – деп сұрапты Жұмағали аға.

— Мен Сабыржанның төбесінде отыруым керек қой, — депті әкем Сейіт.

Өлі Сталиннен...

Біздің үйдің төрінде бұрын И.Сталиннің суреті ілініп тұратын. Кейін біз ол суреттің орнына әкем Сейіттің өз суретін іліп қойдық. Мұны байқаған жолдастары «мына жердегі Сталиннің суреті қайда?» дегенде Сабыржан Шүкірұлы:

— Оны сұрап қайтесің, өлі Сталиннен тірі Сейіт артық қой, — деген екен.

Мен де жүрмін ғой...

Күйеу баласы Асылханды әкем пысықтығы, әділдігі, шыншылдығы үшін жақсы көріп жақын тартатын. Сол күйеу баласы жүк машинасын сатып алғанда, әкеме «Көріңіз, бата беріңіз» — деп үйінің алдында тұрған машинасына ертіп апарады. Машинаны айналып қарап жүрген қайын атасы Сейітке күйеу баласы Асылхан:

— Папа, машина бірақ 1993 жылғы, — дегенде, әкем:

— Оқасы жоқ, мен де жүрмін ғой 1939 жылғы, — деп бәрімізді күлдіргені бар.

Көрікті ойдың, көркем сөздері

(қаламгерлер лебіздері)

Ыбырайдың өнегесін дамытты

Мен Сейіт Кенжеахметұлын өте кішкентайымнан білемін. Ол кезде Торғайды "қала" деп атаймыз. Сонда барып-келіп жүргенде алғаш рет Сейіт ағаны мектептің маңында көрдім. Ол кезде Секең аудан орталығындағы пионерлер үйінің директоры екен. Өлеңдері мен сатиралық шығармалары аудандық газетте жиі жарияланып тұрады. Мектепте оқып жүргенде Сейіт ағамыздың "Бес қарынның монологын" бірнеше рет орындағанмын. Кейін Секең Алматыға оқуға кетті... Шындығында ол кісі өте шаруақор кісі еді. Ыбырайдың өнегесін Секең әрі қарай дамытты. Әрі-берідегі қазақтың шашылып қалған салт-дәс-түрлерін жинау деген – өте қиын шаруа.

Серікбай Оспанов, ақын, жазушы

Оспанханнан кейінгі сатирик

Әрине, Сейіт ағамыз туралы сағаттап айта беруге болады. Бұл кісі республикаға сықақшы ретінде танылған. Ол өмір бойы қоғамдағы келеңсіз құбылыстармен күресті. Сонымен қатар қазақ тілінің үлкен жанашыры еді. Жалпы, Секең – Оспанхан Әубәкі-ровтен кейінгі нөмірі екінші сатирик деп батыл айта аламын. Ол кісі сықақшылдығынан бөлек тамаша актер де еді. Кезінде Торғай театрында Сейіт күлкілі образдарды өте шебер сомдаған кісі. Мәскеудегі театр институтына шақырылған еді, бірақ, оған бара алған жоқ. Бір сөзбен айтқанда, Сейіт Кенжеахметұлы қазақ көркем өнерінің күмбезін көтеріп кетті.

Нағашыбай Мұқатов, ақын

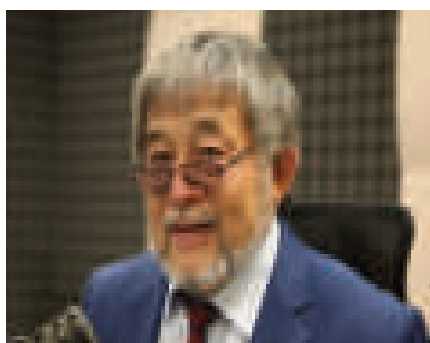
ОЛ БІЗБЕН БІРГЕ, ХАЛҚЫМЕН БІРГЕ

Түн ортасындағы мезгілсіз телефон қоңырауынан секем алған жүрегім арғы жақтан: «Аға-ау, папамнан айырылып қалдық қой», деген Сейіттің кенжесі Зейіннің өксікті дауысын естігенде атқақтап алқымыма тығылып, тынысымды тарылтып жіберді. Мәңгіріп отырып қалдым. Жандүниемнің түпкірінде әлдене үзіліп түскендей, көкірегім удай ашып, көзіме жас үйірілді. Туралап келген ажалдың бұлтартпай салған бұғалығына бой бермей, апта бойы асаудай арпалысып, бұлқына соққан алып жүректі тоқтады дегенге сенгім келмейді. «Қой, мүмкін емес», деймін іштей күбірлеп. Көз алдыма тел қозыдай тең өскен құрдасымның, сыралғы дос аяулы Сейітімнің жарқын бейнесі көлбеңдейді. Әне, қашанғы әдеттегісіндей, мені көрген сәтте тұр-түсін тез құбылтып, әлденеден үріккендей, екі құлағын кезек қозғап, қас-қабағын қайшылай керіп, едірейіп қалт тұра қалып, сәлден кейін «ә, сен екенсің ғой» деп, танымай қалып, жаңа танығандай жадырай күліп, жарқын амандасатын көңілді қалпы. Баяғы бала кезінде осылай еді, қазір де солай. Оның болмысы сондай. Өзгеше болуы мүмкін емес-тін. Өйтпесе, Ол – сатираның сардары бола ма! Өйтпесе, Ол – ата-бабамыздың салт-дәстүрінің шырақшысы атана ма! Өйтпесе, Ол – Кенжеахметтің Сейіті болып таныла ма! Иә, солай! Нанбасаңыз, «Тамаша» ойын-сауық отауының кешіне барыңыз, алдыңыздан күлімдеп Сейіт шығады. Әр қазақтың үйіне кіріңіз, «Қазақтың салт-дәстүрі» атты ұлдың еншісіне берер, қыздың жасауына қосар құнды қазынасын жайып алдыңыздан тағы да Сейіт шығады. Солай, Сейіт үнемі бізбен бірге, халқымен бірге! Лайым, қашанда солай бола бергей! Басқаша ойлай да, елестете де алар емеспін.

Қойшығара САЛҒАРАҰЛЫ, жазушы-ғалым

ЕЛ ҮШІН ЖАРАЛҒАН ЖАН ЕДІ

Мірдің оғындай, сексеуілдің шоғындай, семсер тілді Сейіт ағам бесінші мүшел жасында: «Беу, дүние!» деп жарық дүниемен қоштасты. Ерте ме, кеш пе – жұмыр басты пенденің көз жұматыны хақ. Ізгілік іздеп өткен адамдардың артында иманы қалады, жұрттың игілігі үшін жиғаны қалады. Басқа не қалады? «Дүние – жалған», деген осы. Жайнаған туың жығылмай, Жасқанып жаудан тығылмай, Жасаулы жаудан бұрылмай, Жау жүрек жомарт құбылмай... Жайдары жүзің жабылмай, Жайдақтап қашып сабылмай, Жан біткенге жалынбай, Жақсы өліпсің, япырмай! – деп Абай атам Оспанның қазасына қайғырғандай қайғырып отырмын. Ештеңеден жасқанбай, дүниеге тік қарап, тік өткен Сейіт ағам артына мол мұра қалдырды. Сынадай қағылған сықақ өлеңдері мен әзіл әңгімелері оспақ сүйгіш оқырмандар үшін баға жетпес қазына. Қазақтың әдет-ғұрып-салт-дәстүрлері туралы 3 томдық кітабы – алтын көмбе. Ағам алпысқа таяғанда: «Сіз неге салт-дәстүр саласына ойысып, ғылыми жұмыспен айналысып кеттіңіз?» – деп сұрадым. Сонда ағамның ағынан жарылып: «Қазақтың қанына сіңген ұлттық дәстүрге бойлай енуіме ең бірінші Өзбекәлі Жәнібековпен етене жақын араласуым себеп болды. Өзекең 70-жылдары Торғай обкомының идеология хатшысы болып келген күннен осы бір әрі ғажайып, әрі тұңғыық іспен қалай айналысып кеткенімді өзім де білмей қалдым!» деген сөзі жадымда жаттаулы. Сейіт ағам не істесе де шырайын шығарып істейтін. Бастаған ісін тастамайтын. Ел үшін жаралған есіл ағам-ай! Жатқан жеріңіз жәннатта болсын!

Көпен ӘМІРБЕК, сатирик

ҰРПАҚТАР РАХМЕТ АЙТАТЫН БОЛАДЫ

Кеңес өкіметі кезінде ұмыт бола бастаған ұлттық салт-сана, дәстүрлерімізді тәуелсіздік алғаннан кейін қайта дәріптеп, әспеттеп, әрлендіріп, жалпақ елдің жадын жаңғыртып, жандандыруға қосқан Сейіт Кенжеахметұлының ересен еңбегін ешкім жоққа шығара алмайды. Ол ұлт рәсімдерін реттеп, бір жүйеге салып, оны ғылыми айналымға түсіріп, бірнеше мәрте кітап етіп шығарып, төрткүл дүниеге таратты. Бұған себеп, Сейіт сол ұлттық дәстүрлердің ұйып-ұйысқан жері Торғай даласында туып өсті. Сол кездегі көзі тірі көреген, шешен кісілер Ахметхан Әбіқаев атай мен Күләнда Бөкешева апайдан көп тәлім-тәрбие алды. Сейіттің өз анасы да көзі ашық, көкірегі ояу, ел басқарған кісі еді. Осындай ортада өскен ол Торғай елінің тұнып тұрған қазынасынан қанып ішіп, өзінің жиған-тергенін халықтың кәдесіне жарата білді. Қазақ сатирасында өзіндік орны бар Сейіт өмірінің соңғы жылдарында ұлттық дәстүр-салт тақырыбына бел шеше кірісіп, белсенді еңбек етті. Ел этнографиясына елеулі үлес қосты. Сейіттің бұл еңбегін бұл күнде біреу біліп, біреу білмей, өз бағасын ала алмай жатса да, болашақ ұрпақ оған ұлт қазынасын ұлықтағаны үшін рахмет айтары хақ. Жүруші ең көп ішінде дара жандай, Қолыңа отырмаушы ең қалам алмай... Халықтың қазынасын тиеп алып, Көтеріп келе жатқан қара нардай. Үзгенде ажал жетіп сол ғұмырды, Бұл күнде біздің көңіл болды мұңды. Апарып болашаққа тапсыратын, Апыр-ай, кім көтерер сол жүгіңді!

Серік ТҰРҒЫНБЕКҰЛЫ, жазушы, ақын

ЖАН АҒА

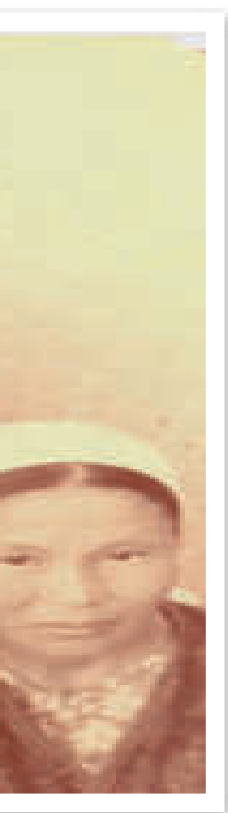
Бағанды білген еліңе, Адалдығыңмен жағып ең. Өнердің биік өріне, Қызбелден қанат қағып ең. Дос көріп қазақ баласын, Қараушы едің күлімдей. Күлкің де сыңғыр қағатын, Қоңыраулының үніндей. Жырлаған жырын халықтың, Бағылан ұлдың бірі едің, Міржақып сынды алыптың, Ізіне шыққан гүл едің. Тізгіндеп шабыт тарланды, Ақындық жолды қуғансың. Жабығып жүрген жандарды, Жұбату үшін туғансың. Соқпақты жолды кешкенсің, Жазылмай соғыс жарасы.

Жетімдік көріп өскенсің, Қара кемпірдің баласы. Кезің жоқ сөзден дес берген, Қол создың биік асқарға. Әкесіз өзің өскенмен, Әке боп өттің жастарға. Атақ та, бақ та бір сенде, Сақтадың таза арыңды. Торғайда өмір сүрсең де, Алашқа атың танылды. Бет бұрған көптің көшімен, Астанаға да сия алмай. Қайыра көшіп кетіп ең, Туған жеріңді қия алмай. Кейбіреу жанын түсінбей, Қадірін кештеу білсе де. Сықақшылардың ішінде, Сейіттің орны бір төбе. Асқар тауыма балаған, Әке орнына санаған, Арқа сүйеуге жараған, Бақұл бол, қайран жан ағам!

Қонысбай Әбіл, ақын

сатирик Сейіт Кенжеахметовтың өмірінен фото-суреттері

Анасы-Сәлима, апасы-Мағдана

Сейіт Кенжеахметұлы туыстарымен бірге Қостанай-1970 жылы.

Сейіт Кенжеахмет ағасы Досмағанбетов Танатқанмен бірге.

Сейіт Кенжеахметов ағасы Әміржанов Жақанмен бірге

Сейт Кенжахметов жиендері Бүркіт, Қаршыға, Үрзипалармен бірге 1965-68 ж.ж

Сейт Кенжахметұлының ұлдары Жасұлан, Абзал, Зейін, Олжаспен

Сейіт Кенжеахметов 1956 жыл 9-сыныпта

Сейіт Кенжеахметұлының студенттік жылдарынан

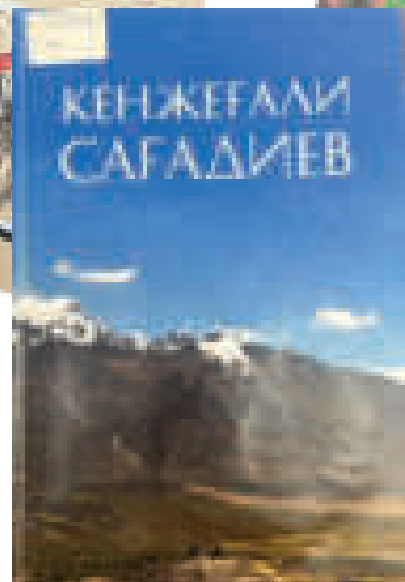

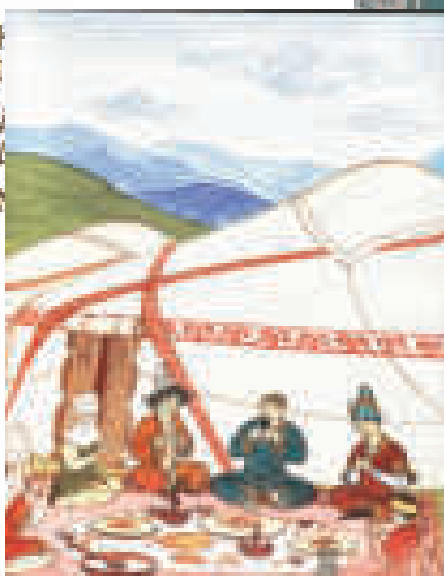
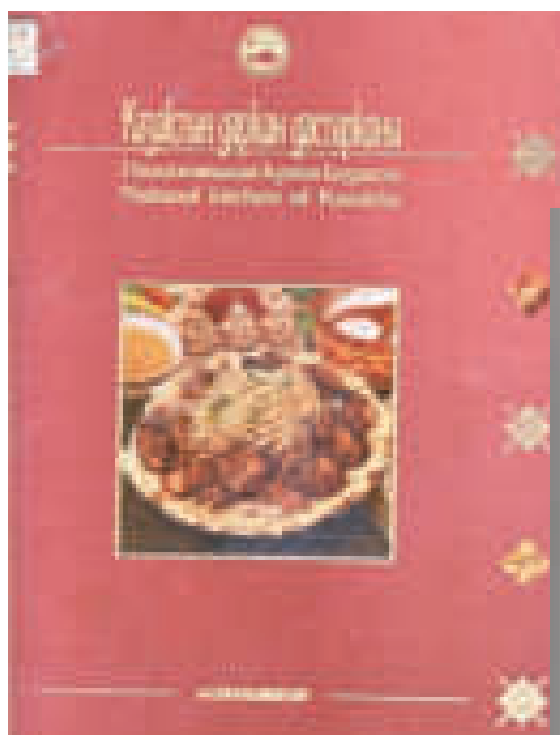
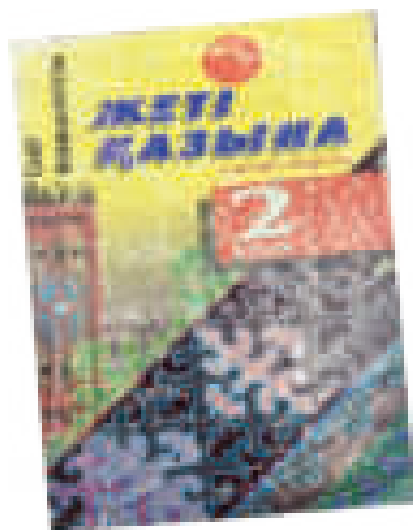
Сейіт кенжеахметұлы Арқалық мұғалімдер институтының студиясы арасында

**Жаңа өмір газетінің бөлім меңгерушісі Сейіт К жазу столында
Жанкелдин ауданы 1965-66 жж**

Сейіт Кенжеахметовтың шығармалары:

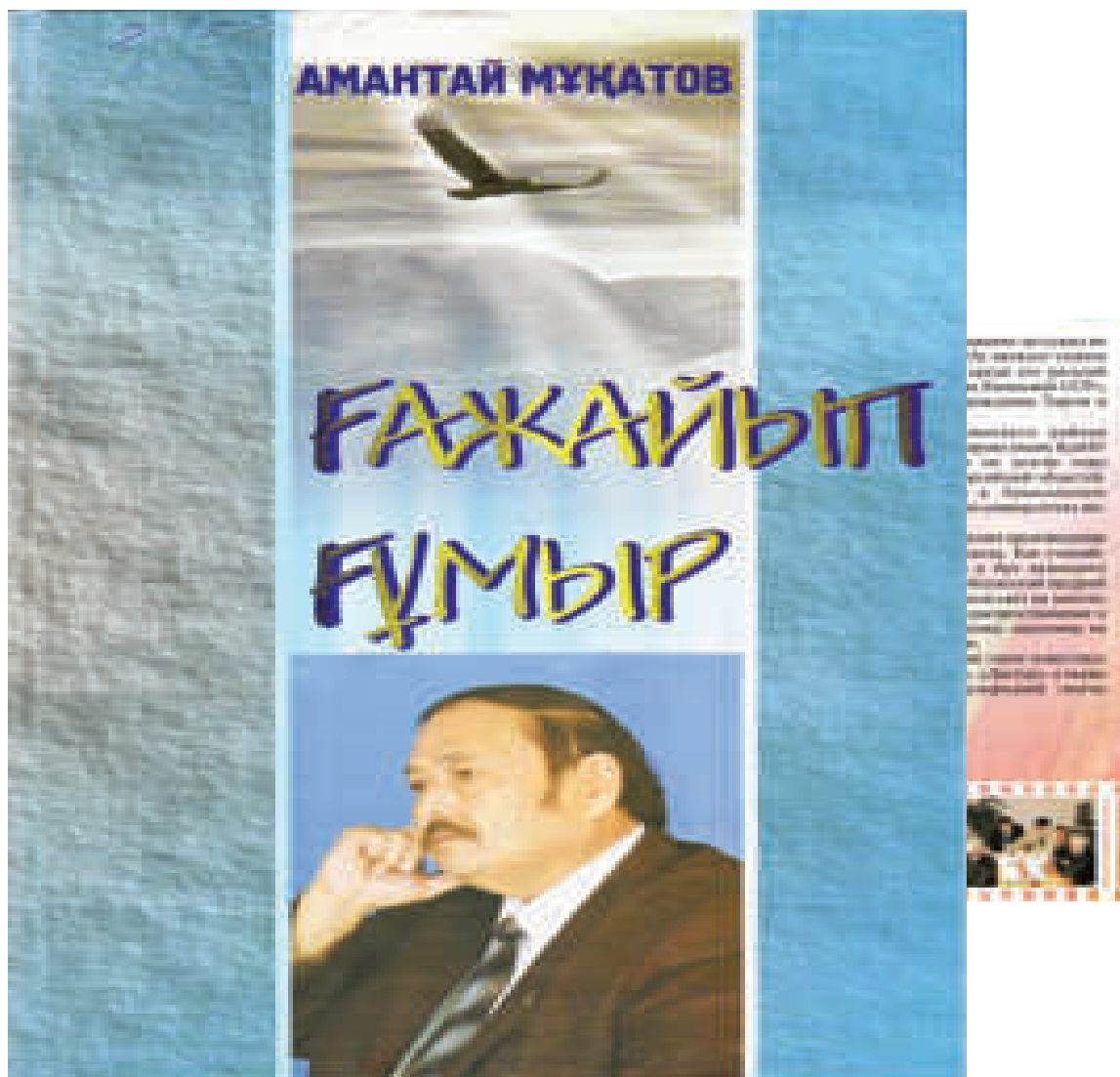

Ол туралы әдебиеттер

Ақпарат / 14

«Менің ақпарат-
таным» деп аталып
отырғанын білгенімнен
қатты қуаныштымын. Демек,
қаламыздың өмірінде
қандай да бір жаңа
қимыл болып отыр. Бірақ
бұған қарамастан,
қаламыздың өмірінде
қандай да бір жаңа
қимыл болып отыр.
Бірақ бұған қарама-
стан, қаламыздың
өмірінде қандай да
бір жаңа қимыл
болып отыр.

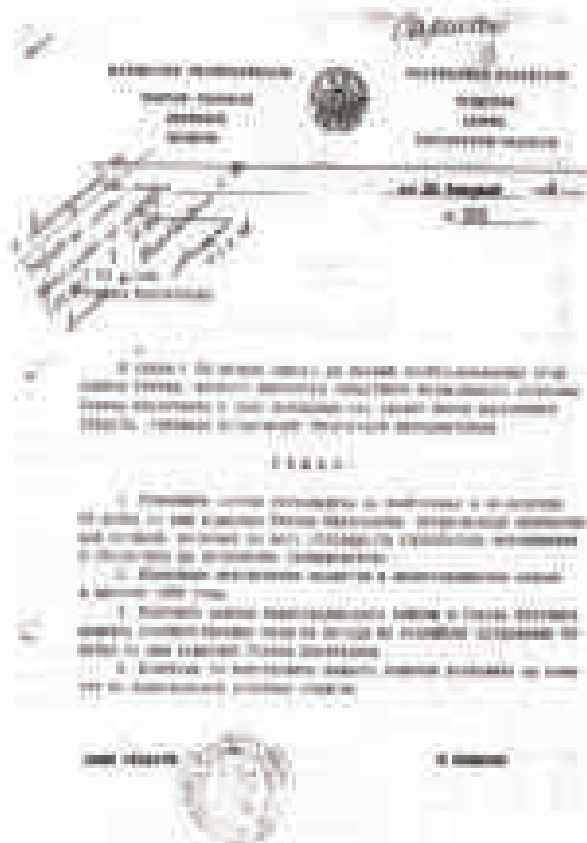
Ақпарат - өмір

«Менің ақпарат-
таным» деп аталып
отырғанын білгенімнен
қатты қуаныштымын. Демек,
қаламыздың өмірінде
қандай да бір жаңа
қимыл болып отыр.
Бірақ бұған қарама-
стан, қаламыздың
өмірінде қандай да
бір жаңа қимыл
болып отыр.

Ақпарат / 14

**С. Қажоқалиұлы-этнограф ғалым,
жазушы, ақын.
10.05.06**

Өнер мен өнердің шырайы еді.

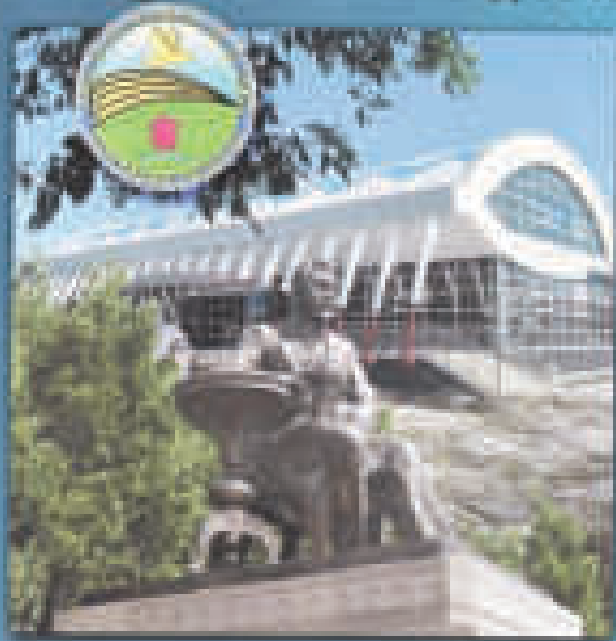
Біздің замандарымыздың алып өнері туып, ауыр көтерді еді. Солай дейтініміз, олар 1937 немесе 1941 жылдар тұсында өмірде болды да, көз көрсеніп-ке, тандыр тұрдыменің ерді, аяқты күндерді бастан өткізді. Солай болса тұрса да олар азаматтың алып қиметтері мен мәңгілі салт-дәстүрлерін, өнері мен жан-қасырын бойына қадыр етті. Және осы еңке қанша маң, сол аман өнер тәрбиесі мен баулап қатарына өрлеуге асықты және мұратына да жетті. Солардың бірі – біздің аяулы да өблет досымыз Төмен Елтебаев еді.

Мен Төменмен орта таныстым. Бұл 1950 жылдардың бас ені еді. Осы жылдарда жетім Қазақстан бойынша көрнек өнерпаздықтың өкілі ірісі ағайын болыпты. Бұл өнермен, сол маңдағы Құстанай облысына қарайтын Амангөлдүр, Жанықоздан аудандарында барымыз дамыды. Оның себебі Бірқаздан, қалғым, таленттілігінің көптеген және олардың мәңгіленіп қалып, өмірдегі С. Жанқобармен, М. Ахметбеков (Тұрсын ағайынның ұлы), Ғ. Еуленов, мәңгі қобызшы К. Әбішев, ақын, дәстүр, ұлымы А. Әбішев, режиссер М. Қалыпша, өнертан К. Ақдосқа сақты ұлымы ағайынның өртен өнер шеберлері осы күндері бақы-қасымыз жүрді. Деген осы маңда ағайын өкі аудан өнерпаздарының бабалы мен істің қалған орай Алматы консерваториясынан бітіріп Амангөлдүр Төмен Елтебаев, Торғайға Бұлат Халықандар келіп қалды. Егер де қолымыз өкі ауданының өнер шеберлерімен білесіз кетерсіз.

Өнерпаздар да өлген есім тұр, мен көпайындары еді. Қатар кеткен осы аймақтың өкіттегі өкілдеріміз. Құстанайда өлген облыстық байланыстарда 1, 2-ші орындарды мың тәуір өкіміз депатын. Бірақ аудандардың өнерпаздары қанша

Костанайская область ЭНЦИКЛОПЕДИЯ

дерін құрастырды. С.Олейник, С.Михалков, Ә.Несен, Н.Крылов, т.б. әлем ақын-жазушылардың шығармаларын қазақ тіліне аударған. Марқұмның мәйіті Аркалық к-на ақпан жерленді.

Шығармалары: Кәрі шенгел, А., 1967; Қуырдақ, А., 1969; Кілт қанық, А., 1973; Сіз семсер, А., 1977; Ел құлығы сіз, А., 1980; Айтпады демейсіз, А., 1998; Тышқан тірлік, А., 1983; Аггеріс, А., 1985; Күзіден айырмасын. Таңдамалы әңгімелер, А., 1999; Қазақстане парқаные традицион и обряды, А., 2002–2003; Туыстық атаулар сыры, А., 2003; Шешендерден сөз қалған, Ұрышп, 2006; Мірдің оғындай. Таңдамалы сыпак, өлеңдер, Аст., 2008; Қазақ халқының салт-дәстүрі мен дәст-ұрыптары (энциклопедия), Алматы, 2010.

Әдеб.: Астана. Энциклопедия, Аст., 2008; Сейт Кенжахметұлы. Биобиографиялық көрсеткіш, Арк., 2009.

КЕНЖАХМЕТОВ Сейт (р. 22.12.1939 в местности Сарыкөпте с-за «Кызбел» Жангелдинского р-на), писатель, сатирик. Окончил фак-т журналистики КазГУ (1969). Препода-

С. Кенжахметов

ватель и работник культуры; зав. отделом Жангелдинской р-ной газ. «Тургай тынымсы» (бывший «Жана өмір»); лит. работник Тургайской и Кустанайской обл. газ., зав. отделом, секр. (1966–1977); лит. советник СЖ по Тургайской и Кустанайской обл. (1977–1989); доцент каф. казах. яз. и лит-ры Аркалыкского пед. ин-та им. Алтынсарина, пред. Тургайского обл. общ-ва «Қазақ тілі» (с 1989). Почетный гражданин г. Аркалықа.

Ол туралы мерзімді баспа беттеріндегі жариялымдары

Есімдердің алфавиттік көрсеткіші

Айқадамова, А. 137,138,139
Алмат, О. 116,126,127,128
Ағытаев Ә. 120
Әбдіғали Н. 117
Әбілқәкімтегі С. 132
Әбіш Д.
Әлкей М. 133

Байділдин, Ш. 92
 Даркенов, Қ. 93,96
 Жақсанов, О. 94
 Жүсіпбек Ж. 134
 Жүнісұлы, Ж. 901,121,122
 Жүнісұлы, М. 100, 105, 124, 125
 Жолды, А. 121
 Кәдірұлы А. 101
 Кенжеахмет Ж. 106
 Кенжеахметұлы, С.
 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,
 31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,5
 7,58,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,80,81,82,83,
 84,85,86,87,88,89,90.
 Кенжеахметова З. 107
 Қайратұлы, Б. 114
 Қонысбай, К. 109
 Қуандықұлы, Қ. 129
 Қисықанұлы, Қ. 108
 Құрымбаева Ә. 130
 Мұқатов, Н. 104
 Мусабаева А. 131
 Мешітбай Н. 103
 Өскенбай К. 115
 Садуақасова С. 118,119
 Салғараұлы, Қ. 93
 Сейітқызы, С. 102
 Тобыл, Қ. 97
 Ыбырай, Ә. 136

МАЗМҰНЫ

1. Құрастырушыдан.....	5
2. Өнегелі өрісі кең.....	6-7
3. Сейіті бар, Торғайдың!.....	8-10
4. Жазушы, этнограф, мәдениеттанушы, сатирик, ғалым Сейіт Кенжеахметұлының өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері.....	11-13
5. Шығармалары.....	14-16

6. Мерзімді басылым беттеріндегі жариялымдары.....	16-19
7. Ол туралы	20-24
8. Сатираның уытты тілімен.....	25-27
9. Көрікті ойдың, көркем сөздері.....	28-32
10.Сатирик Сейіт Кенжеахметовтың өмірінен фото- суреттер.....	33-38
11.Сейіт Кенжеахметовтың шығармалары.....	39-41
12.Ол туралы әдебиеттер.....	42-48
13.Ол туралы мерзімді баспа беттеріндегі жариялымдары.....	49-50
14.Есімдердің алфавиттік көрсеткіші.....	51

Құрастырушы: Көшкінбай С. М.

Мұқабаны безендірген: Көшкінбай С. М.
Редактор: Құсайын Д. Е.
Шығарылымға жауапты: Құсайын Д. Е.
Басуға қол қойылды 12.01.2024
Таралым 5
Басылым: ксерокс
Көлемі 0,4

Біздің кітапхананың мекен-жайы:
110300, Қостанай облысы, Арқалық қаласы, Родина ауылы
Гагаринакөшесі, 21. Тел. 2-10-18
E – mail: cbs10@mail.ru

